

Z LEGISLATIVY EVROPSKÉ UNIE

Cílem této rubriky je podat přehled o vybraných významných právě připravovaných či již přijatých legislativních aktech Evropské unie, které mají z hlediska svého obsahu vazby na oblast správního práva či činnost správních orgánů a úřadů členských států nebo EU nebo jsou jinak významné na celoevropské úrovni co do předmětu úpravy. Účelem informací vztahujících se k jednotlivým návrhům či platným právním předpisům EU není detailní rozbor daného předpisu či projednávaného návrhu, ale spíše stručné upozornění na nejdůležitější aspekty, jakými jsou jeho cíle a působnost právní úpravy. V případě zájmu o hlubší studium daného předpisu je uveden též odkaz na číslo Úředního věstníku Evropské unie, ve kterém byl daný předpis publikován.

Úřední věstník EU: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

PŘIJATÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/94/EU ze dne 22. října 2014 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva

Úřední věstník L 307, 28. 10. 2014.

Tato směrnice je jedním z legislativních opatření navazujících na Bílou knihu Komise z března 2011 *„Plán jednotného evropského dopravního prostoru – vytvoření konkurenceschopného dopravního systému účinně využívajícího zdroje“*, která navrhla různá opatření mající za cíl snížení závislosti dopravy na ropě. Tato směrnice též doplňuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES¹⁾, která stanovila dlouhodobý cíl mít v rámci EU 10 % tržního podílu pohonných hmot z obnovitelných zdrojů.

Obecným cílem této směrnice je sjednotit pravidla pro zavádění alternativních paliv na trh v rámci jednotlivých členských států. Koordinované politiky všech členských států, zavedené na základě směrnice, by měly poskytnout dlouhodobou právní jistotu a koncepci nutnou pro soukromé i veřejné investice do technologií vozidel a paliv a budování související infrastruktury.

Touto směrnicí se tedy zřizuje tzv. „společný rámec opatření pro zavádění infra-

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES (Úřední věstník L 140, 5. 6. 2009).

struktury pro alternativní paliva v EU“ s cílem snížit závislost dopravy na ropě a omezit její dopad na životní prostředí. Směrnice stanoví minimální požadavky na vytvoření infrastruktury pro alternativní paliva, včetně dobíjecích stanic pro elektrická vozidla a plnicích stanic se zemním plynem (LNG a CNG) a vodíkem, které mají být implementovány prostřednictvím tzv. „vnitrostátních rámců“ politiky členských států, a dále technické specifikace pro tyto dobíjecí a plnicí stanice a požadavky na informace pro uživatele.

Směrnice proto zavádí pojmy, kdy některé z nich jsou v legislativě EU upraveny nově. Klíčovým pojmem, se kterým směrnice pracuje, jsou „alternativní paliva“, kterými se rozumí *„paliva nebo zdroje energie, které slouží alespoň zčásti jako náhrada zdrojů fosilní ropy v dodávkách energie pro dopravu a které mají potenciál přispět k její dekarbonizaci a zvýšit environmentální výkonnost odvětví dopravy“*, přičemž jsou jimi zejména elektřina, vodík, biopaliva, syntetická a parafinická paliva, zemní plyn v plynné formě stlačený zemní plyn (CNG) a ve zkapalněné formě zkapalněný zemní plyn (LNG) a dále zkapalněný ropný plyn (LPG). Z dalších důležitých pojmů, se kterými směrnice pracuje, lze uvést „elektrické vozidlo“ tj. *„motorové vozidlo s pohonem zahrnujícím alespoň jedno neperiferní elektrické zařízení jakožto měnič energie s elektricky dobíjeným systémem ukládání energie, který je možno dobít externě“* a „dobíjecí stanice“, kterou se rozumí *„rozhraní schopné dobít v určitém okamžiku jedno elektrické vozidlo nebo u něhož je možno provést výměnu baterie v určitém okamžiku u jednoho elektrického vozidla“*.

Pokud jde o povinnosti, které jsou uloženy členským státům, pak každý členský stát musí:

- přijmout tzv. „vnitrostátní rámec politiky pro rozvoj trhu, pokud jde o alternativní paliva v odvětví dopravy a zavádění příslušné infrastruktury“, který by měl obsahovat 1) posouzení současného stavu a budoucího rozvoje trhu, pokud jde o alternativní paliva v odvětví dopravy, a to i s ohledem na jejich možné souběžné a kombinované používání; 2) posouzení rozvoje infrastruktury pro alternativní paliva; 3) vnitrostátní obecné a specifické cíle pro zavádění infrastruktury pro alternativní paliva; 4) opatření nezbytná k zajištění dosažení vnitrostátních obecných a specifických cílů obsažených ve vnitrostátním rámci politiky; 4) opatření, jež mohou napomoci při zavádění infrastruktury pro alternativní paliva ve službách veřejné dopravy; 5) určení městských a příměstských aglomerací, jiných hustě osídlených oblastí a sítí, které mají být v závislosti na potřebách trhu vybaveny veřejně přístupnými dobíjecími stanicemi; 6) určení městských a příměstských aglomerací, jiných hustě obydlených oblastí a sítí, které mají být v závislosti na potřebách trhu vybaveny plnicími stanicemi na stlačený zemní plyn.
- zajistit prostřednictvím jejich výše uvedených vnitrostátních rámců politiky, aby byl do konce roku 2020 vybudován přiměřený počet veřejně přístupných

dobíjecích stanic, s cílem umožnit provoz elektrických vozidel alespoň v městských a příměstských aglomeracích a v jiných hustě obydlených oblastech a případně v sítích určených členskými státy²⁾ a aby tyto stanice splňovaly technické požadavky a specifikace, které jsou vymezeny směrnici.³⁾

Další povinnosti, které směrnice členským státům ukládá, se týkají pravidel pro dodávky paliv.

Členské státy budou muset prostřednictvím své legislativy zajistit, aby provozovatelé veřejně přístupných dobíjecích stanic mohli volně nakupovat elektřinu od kteréhokoliv dodavatele elektřiny z EU s tím, že všechny veřejně přístupné dobíjecí stanice by měly poskytnout uživatelům elektrických vozidel možnost jednorázového dobíjení bez uzavření smlouvy s dotčeným dodavatelem elektřiny nebo provozovatelem. V souvislosti s tím členské státy musí zajistit, aby ceny účtované provozovateli veřejně přístupných dobíjecích stanic byly přiměřené, snadno a jasně porovnatelné, transparentní a nediskriminační.

Pro členské státy, které se rozhodnou do svého vnitrostátního rámce politiky zahrnout veřejně přístupné vodíkové plnicí stanice, bude platit povinnost zajistit, aby do konce roku 2025 byl dostupný přiměřený počet vodíkových stanic s cílem umožnit provoz motorových vozidel na vodíkový pohon, včetně vozidel s palivovými články, v sítích určených těmito členskými státy, případně včetně přeshraničních spojení. To samé platí pro využívání zemního plynu jakožto paliva pro dopravu, tzn. členské státy budou muset prostřednictvím svých vnitrostátních rámců politiky zajistit do konce roku 2025 vybudování přiměřeného počtu veřejně přístupných LNG plnicích stanic, přičemž by tyto stanice měly sloužit též pro provoz těžkých nákladních vozidel.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

Úřední věstník L 349, 5. 12. 2014.

Cílem směrnice je stanovit pravidla nezbytná k zajištění toho, aby všechny osoby, kterým byla způsobena škoda porušením právních předpisů o hospodářské soutěži ze strany podniku nebo sdružení podniků, mohly účinně uplatnit právo požadovat na takovém podniku nebo sdružení náhradu této škody v plné

²⁾ Počet dobíjecích stanic by se měl stanovit především se zřetelem k odhadovanému počtu registrovaných elektrických vozidel na konci roku 2020, jenž je uveden v jejich vnitrostátních rámcích politiky.

³⁾ Viz příloha II směrnice.

výši. Směrnice tak stanoví jednotná pravidla v rámci všech členských států EU, koordinující prosazování pravidel hospodářské soutěže orgány pro hospodářskou soutěž a dále prosazování těchto pravidel v řízeních o žalobách o náhradu škody u vnitrostátních soudů.

V primárním právu EU je oblast hospodářské soutěže upravena v čl. 101 – 109 Smlouvy o fungování EU (SFEU). Články 101⁴⁾ a 102⁵⁾ SFEU mají přímý účinek ve vztazích mezi jednotlivci a zakládají práva a povinnosti jednotlivců, které mohou být v případě jejich porušení soudně vymahatelné. Vnitrostátní soudy tak hrají při uplatňování pravidel hospodářské soutěže důležitou úlohu, a to pokud je o soukromoprávní prosazování práv vyplývajících z pravidel hospodářské soutěže. K účinnému uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU, a zejména zákazů, které jsou v nich obsaženy, je nezbytné, aby mohl kdokoli, ať už jednotlivec, včetně spotřebitelů a podniků, nebo orgán veřejné moci, požadovat u vnitrostátních soudů náhradu škody způsobené porušením těchto ustanovení. Toto právo na náhradu škody vyplývající z práva EU se vztahuje též na porušení článků 101 a 102 SFEU veřejnými podniky nebo podniky, kterým členské státy přiznaly zvláštní nebo výlučná práva ve smyslu článku 106 SFEU.

Směrnice ukládá členským státům zajistit, aby všem fyzickým nebo právnickým osobám, kterým vznikla škoda způsobená porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, bylo umožněno požadovat a obdržet náhradu této škody v plné výši přičemž odškodnění v plné výši by mělo uvést osobu, již byla způsobena škoda, do situace, v jaké by se nacházela, pokud by k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži nedošlo. Náhrada škody by tedy měla zahrnovat právo na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, jakož i platbu úroků. Náhrada

⁴⁾ Dle čl. 101 SFEU jsou s vnitřním trhem neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zejména ty, které: a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky; b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice; c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování; d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži; e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisí.

⁵⁾ Dle čl. 102 SFEU je s vnitřním trhem neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části. Takové zneužívání může zejména spočívat: a) v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek; b) v omezování výroby, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů; c) v uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži; d) v podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisí.

škody v plné výši dle směrnice nicméně nesmí vést k nadměrnému odškodnění, ať již prostřednictvím odškodnění s represivní funkcí, vícenásobné či jiné náhrady škody.

Kromě výše uvedených obecných principů týkajících se náhrady škody směrnice dále ukládá členským státům povinnosti, které se týkají zajištění procesních pravidel ve sporech či věcech vztahujících se k oblasti hospodářské soutěže, a to pokud jde o zpřístupnění důkazů, promlčecí lhůty a určení společné a nerozdílné odpovědnosti.

Zpřístupnění důkazů

Směrnice ukládá členským státům zajistit, aby v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody v EU na žádost žalobce, který předložil zdůvodnění obsahující přiměřeně dostupné skutečnosti a důkazy, jež dostatečně podporují věrohodnost jeho nároku na náhradu škody, měly vnitrostátní soudy možnost žalované straně nebo třetí straně nařídit, aby zpřístupnily relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou, a to za podmínek stanovených směrnicí. Vnitrostátní soudy by na žádost žalované strany měly mít umožněno též nařídit zpřístupnění relevantních důkazů rovněž žalobci nebo třetí straně. Dále by měly mít možnost nařídit zpřístupnění jednotlivých důkazů nebo relevantních kategorií důkazů vymezených co nejpřesněji a co nejúžeji na základě přiměřeně dostupných skutečností uvedených ve zdůvodnění. Vnitrostátní soudy by nicméně měly vždy omezit zpřístupnění důkazů na to, co je v dané věci přiměřené. Při rozhodování, zda je zpřístupnění požadované určitou stranou přiměřené, by soudy měly přihlídnout k oprávněným zájmům všech stran a dotčených třetích stran a zohlednit a) rozsah, v jakém jsou žalobní tvrzení nebo tvrzení protistrany podpořeny dostupnými skutečnostmi a důkazy, jež žádost o zpřístupnění důkazů ospravedlňují; b) rozsah a náklady zpřístupnění, zejména pro případné dotčené třetí strany, včetně předcházení nespécifickému vyhledávání informací, které nejsou pro strany řízení pravděpodobně relevantní; c) skutečnost, zda důkazy, které mají být zpřístupněny, obsahují důvěrné informace, zejména týkající se třetích stran, a zda jsou přijata opatření k ochraně těchto důvěrných informací. Vnitrostátní soudy by v neposlední řadě měly mít pravomoc nařídit zpřístupnění důkazů obsahujících důvěrné informace, považují-li je za relevantní pro danou žalobu o náhradu škody, přičemž při nařizování zpřístupnění těchto informací musí vnitrostátní soudy disponovat účinnými opatřeními na ochranu těchto informací.

Promlčecí lhůty

Směrnice dále ukládá členským státům stanovit pravidla pro promlčecí lhůty pro právo na náhradu škody. Tato pravidla stanoví okamžik, od kterého začíná běžet promlčecí lhůta, délku této lhůty a okolnosti, za nichž je běh této lhůty přerušen nebo pozastaven. Promlčecí lhůta by neměla začít běžet dříve

než je porušení právních předpisů o hospodářské soutěži ukončeno a než se žalobce dozví nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že: a) má vědomost o daném jednání a o tom, že toto jednání představuje porušení právních předpisů o hospodářské soutěži; b) má vědomost o tom, že mu byla způsobena škoda porušením právních předpisů o hospodářské soutěži; a c) je mu známa totožnost porušitele. Promlčecí lhůta pro podání žaloby o náhradu škody by měla činit alespoň pět let. V souvislosti s promlčecí lhůtou by členské státy měly v neposlední řadě zajistit, aby byl běh promlčecí lhůty pozastaven nebo, stanoví-li tak vnitrostátní právo, přerušen v případě, že orgán pro hospodářskou soutěž přijme opatření pro účely šetření nebo řízení v souvislosti s porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, jehož se týká žaloba o náhradu škody. Toto pozastavení běhu promlčecí lhůty skončí nejdříve jeden rok poté, co rozhodnutí o protiprávním jednání nabylo právní moci nebo bylo řízení jinak ukončeno.

Společná a nerozdílná odpovědnost

Směrnice ukládá v neposlední řadě členským státům zajistit, aby podniky, které společně porušily právní předpisy o hospodářské soutěži, byly společně a nerozdílně odpovědné za škodu způsobenou tímto porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, a to tak, že každý z těchto podniků je povinen nahradit škodu v plné výši a poškozená strana má právo požadovat odškodnění v plné výši od kteréhokoli z těchto podniků, dokud není plně odškodněna.

Daniel Hoda